

2020/2133(INI)

20.11.2020

ARVAMUS

Esitaja: majandus- ja rahanduskomisjon

Saaja: põhiseaduskomisjon

ELi institutsioonide läbipaistvuse ja usaldusväarsuse suurendamise kohta
sõltumatu ELi eetikaorgani loomise kaudu
(2020/2133(INI))

Arvamuse koostaja: Derk Jan Eppink

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Majandus- ja rahanduskomisjon palub vastutaval põhiseaduskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tuletab meelde oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni majandus- ja rahaliidu institutsioonide ja asutuste kohta: huvide konflikti ennetamine pärast avalikus sektoris töötamist¹, eelkõige resolutsioonis väljendatud toetust komisjoni presidendi ettepanekule luua huvide konfliktidega seotud otsuste langetamiseks kõigile ELi institutsioonidele ühine ELi tasandi sõltumatu eetikaorgan;
2. rõhutab, et avalikus sektoris töötamise järgsed ja nn pöördukse efektiga seotud huvide konfliktid kujutavad endast korduvat ja ühist probleemi institutsioonide, organite, asutuste ja ametite jaoks kogu ELis; on seisukohal, et huvide konflikti põhjustanud olukordade lahendamata jätmine võib ohustada kõrgete eetiliste standardite jõustamist ELi institutsioonides ja ametites, vähendades nende usaldusväarsust ja õnnestades kodanike usaldust nende vastu;
3. juhib tähelepanu sellele, et finantsvaldkonna reguleerimispoliitikale omane keerukus, finantsturu osaliste ja riigiametnike teabevahetuse asümmeetria ning huvide konflikte käsitlevate eeskirjade ühtlustatud raamistiku puudumine ELi institutsioonides ja asutustes muudavad järelevalveasutused ja reguleerivad asutused eriti tundlikuks finantssektori regulatiivse haarde suhtes;
4. rõhutab murelikult, et Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) endine tegevdirektor nimetati finantsvaldkonna lobiorganisatsiooni tegevjuhiks, mille puhul Euroopa Ombudsman leidis pärast uurimist, et EBA ei oleks tohtinud sellist üleminekut lubada ning et kavandatava ülemineku ilmnemisel ei kehtestatud konfidentsiaalse teabe viivitamatuks kaitsmiseks piisavalt sisemisi kaitsemeetmeid; märgib, et selline ilma vahepealse ooteajata avaliku sektori järgne töösuhe ei ole mitte üksnes vastuolus ELi personalieeskirjadega, vaid kujutab endast ohtu nii EBA mainele ja sõltumatusele kui ka kõigile liidu institutsioonidele; väljendab sellega seoses heameelt meetmete üle, mida EBA on pärast ombudsmani soovitusi rakendanud;
5. väljendab ühtlasi kahetsust, et komisjoni hankemenetlustes ei ole huvide konfliktide vältimiseks võetud piisavalt kaalutlus-, ennetus- ega jõustamismeetmeid;
6. märgib, et kehtivate eeskirjade kohaldamisel Euroopa Komisjoni volinike, Euroopa Parlamendi liikmete ja ELi ametnike suhtes on ilmnenu liiga palju puudusi; tuletab meelde, et organisatsiooni Transparency International EU aruande kohaselt töötas 2017. aasta alguses üle 50 % endistest komisjoni volinikest ja 30 % endistest Euroopa Parlamendi liikmetest, kes olid poliitikast lahkunud, ELi läbipaistvusregistris registreeritud organisatsioonides; rõhutab eelkõige valitud parlamendiliikmete puhul vajadust läbipaistvuse ja usaldusväarsuse järele seoses isiklike ja rahaliste kohustustega; rõhutab, et läbipaistvuse ja usaldusväarsuse küsimused ELi ja riiklikul tasandil on omavahel tihedalt seotud; toetab seetõttu Euroopa Nõukogu riikide korrupsioonivastase ühenduse (GRECO) tööd ja kutsub liikmesriike üles rakendama selle soovitusi, eriti

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0017.

neid, milles käsitletakse liikmesriikide poliitikutele range käitumisjuhendi loomist ja avalikus sektoris töötamise järgsete töösuhete eeskirjade kehtestamist;

7. tuletab meelde Euroopa Ombudsmani ja Euroopa Kontrollikoja korduvaid hoiatusi oluliste puuduste kohta ELi institutsioonide huvide konflikti ennetamise poliitikas; juhib tähelepanu asjaolule, et ELi eetikanormid ei ole viidud vastavusse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) suunistega huvide konfliktide haldamise kohta avalikus teenistuses, milles soovitatakse määrata keskne üksus, kes vastutab huvide konflikti poliitika ja menetluste väljatöötamise ja haldamise eest; on seisukohal, et ELi institutsioonide ja asutuste praegune eetika ja usaldusväarsuse õigusraamistik on väga killustatud, ei täida oma eesmärki ning vajab põhjalikku läbivaatamist, et tugevdada sõltumatust ja uurimisvolitusi;
8. nõuab nii avalikus sektoris töötamise eelsete kui ka selle järgsete tööalaste huvide konfliktide puhul kehtiva regulatiivse ja jõustamisraamistiku tugevdamist, et kehtestada asjakohased, selged, siduvad ja proportsionaalsed piirid avaliku sektori ning era- ja mittetulundussektori vahele ning seeläbi suurendada ELi otsustusprotsessi usaldusväarsust laiemal avalikkuse silmis; väljendab sellega seoses heameelt OECD, Euroopa Kontrollikoja, GRECO ja Euroopa Ombudsmani tehtud töö üle;
9. väljendab heameelt täiendavate läbipaistvusmeetmete üle, millest Euroopa Keskpanka (EKP) president Christine Lagarde teatas seoses EKP eetikakomitee arvamuste avaldamisega EKP juhatuse, nõukogu ja järelevalvenõukogu liikmete huvide konflikti ja ametiajajärgse tasustatava töö kohta; kutsub Euroopa järelevalveasutusi üles kasutama sarnast lähenemisviisi ja avaldama asjakohased dokumendid, mille on koostanud nende asutusesised organid, kes vastutavad huvide konfliktide ja mandaadjärgse tasustatava töö eest;
10. nõuab sõltumatu ELi eetikaorgani loomist, mille ülesanne oleks tagada eetikareeglite ühetaoline kohaldamine kõigis ELi institutsioonides, teostades huvide konfliktide, nn pöördkuse efekti ja lobitöö läbipaistvuse järelevalvet kõigi ELi institutsioonide ja ametite jaoks;
11. rõhutab, et kuna huvide konfliktidega seotud kaebuste käsitlemiseks puudub eraldi mehhanism, on neid käsitletud Euroopa Ombudsman oma muude ülesannete kõrvalt, ilma et tal oleks selleks asjakohaseid vahendeid või volitusi oma otsuste jõustamiseks;
12. juhib tähelepanu sellele, et uus ELi tasandi eetikaorgan peaks olema struktuuri, juhtimise ja eelarve poolest sõltumatu; rõhutab, et eetikaorgani täpset koosseisu ja volitusi käsitlevates aruteludes tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta kodanikuühiskonna organisatsioonide arvamust;
13. soovitab ELi tasandi eetikaorgani moodustamisega mitte viivitada, et vältida nn pöördkuse juhtumite ja huvide konfliktide kordumist juba lähitulevikus;
14. rõhutab, et see organ peaks tegema tihedat koostööd ELi institutsioonide eetikakomiteede, läbipaistvusregistri sekretariaadi, Euroopa Pettustevastase Ameti ja Euroopa Ombudsmaniga;
15. on seisukohal, et ELi institutsioonides ja asutustes ELi eetika- ja usaldusväarsuse

reeglite, sealhulgas lobitöö eeskirjade ja läbipaistvuse piisavaks määratlemiseks, järelevalveks ja jõustamiseks peaksid määratud sõltumatul ELi eetikaorganil olema asjakohased inim- ja finantsressursid, hoolikalt valitud koosseis, mis tagab tema sõltumatuse poliitilistest kaalutlustest ja muudest huvidest, ning ulatuslik mandaat, millega talle antakse ennetavad, järelevalve-, uurimis- ja karistamispädevused, -volitused, -ülesanded ja -kohustused, sealhulgas:

- eetika- ja usaldusvääruse reeglite rikkumiste ennetav jälgimine ja karistamine ELi institutsioonides ja asutustes;
- rangete eeskirjade kehtestamine avalikus sektoris töötamise eelsete ja selle järgsete töösuhete, nn pöördukse efekti ja huvide konflikti olukordade kohta kõigi ELi institutsioonide ja asutuste töötajate, Euroopa Parlamendi liikmete ja Euroopa Komisjoni volinike jaoks, sealhulgas nn ooteaegade kontrollimine ja töökohavahetuse lubade läbivaatamine, kui ta leiab, et konkreetne üleminek kujutab endast huvide konflikti, ning siduvate soovitude esitamine selles kontekstis;
- ülesanne vaadata tehniliselt ja erapooletult läbi ELi poliitikute teisejärgulised ametikohad ja majanduslike huvide deklaratsioonid, sealhulgas kontrollida, kas kehtestatud lobitöö keeldudest ja kontrollitingimustest peetakse kinni;
- aktiivse rolli võtmine seoses kindlaksmääratud üksuste, sealhulgas rikkumisest teatajate kaebustega;
- halduskaristuste määramine koos edasikaebamise ja kohtuliku läbivaatamise võimalusega, sekkumata aluslepingutesse;
- järelevalve komisjoni otsustamisprotsessi nõuetekohase toimimise ja sõltumatuse üle, sealhulgas komisjoni eksperdirühmade ja sarnaste üksuste loomise ja tegevuse üle;
- nõuandmine vastava taotluse puhul ning aastaaruannete esitamine oma töö kohta, sealhulgas omaalgatuslikud soovitud ELi eetikasüsteemi edasiarendamiseks;
- järelevalve ELi töötajatele kehtestatud lobitöö keeldude ja tingimuste suhtes;
- veebipõhise Euroopa tasandi eetikaregistri haldamine, mis võimaldab juurdepääsu peamistele läbipaistvust käsitlevatele dokumentidele;

16. rõhutab, et ELi tasandi sõltumatu eetikaorgan ei ole iseenesest piisav selleks, et tõhusalt lahendada huvide konflikti olukordi ELi institutsioonides ja asutustes; on seisukohal, et ELi eetika- ja usaldusvääruse eeskirjade läbivaatamine võiks hõlmata selliseid meetmeid nagu kõrgemate ametnike teavitus- ja ooteaja pikendamine proportsionaalselt ja juhtumipõhiselt, tagades samal ajal võrdse kohtlemise kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 15, riigihankeid käsitleva direktiivi 2014/24/EL² tugevdamine, kohustuslik osaluste loovutamine ettevõtetes, mis alluvad selle institutsiooni võimule, kuhu ametnik on äsja ametisse nimetatud, või mis teevad selle institutsiooniga tehinguid, kohustuslik taandamine, kui tegemist on küsimustega, mis

---

² ELT L 94, 28.3.2014, lk 65.

mõjutavad endist erasektori tööandjat, või konkreetsete aktsiate omamise keeld volinikele ning ELi institutsioonide ja asutuste kõrgematele ametnikele nende ametiajal; kordab oma üleskutset komisjonile kaaluda ettepanekut asjaomase õigusraamistiku läbivaatamiseks;

17. tunnistab vajadust leida juhtumipõhine delikaatne tasakaal huvide konfliktide reguleerimise, jõuliste meetmete kehtestamise, mis leevendavad üksikisiku majandusliku vabaduse õiguse piiramist, nt tööotsijatele teabe saatmine huvide konflikti süsteemi ja mis tahes tulevaste tööhõivepiirangute kohta, parlamentaarsete ja muude institutsiooniliste kohustuste takistusteta täitmise tagamise ning avaliku, era- ja mittetulundussektori vahelist liikuvust võimaldava dünaamilise tööturu säilitamise vahel;
18. on seisukohal, et ametist või institutsioonist lahkuvatele kõrgematele ametnikele kehtestatud pikemad ooteajad on õigustatud õiguslikud meetmed avalike huvide ja avaliku sektori asutuste usaldusvääruse kaitsmiseks, kui need meetmed tuginevad objektiivsetele ja selgete kriteeriumidega menetlustele; on seisukohal, et igasugune kutselise liikuvuse keeld võib vajadusel tingida ajutise hüvitise maksmist, et ületada vahepealne periood enne asjakohase töökoha leidmist.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	19.11.2020						
Lõpphääletuse tulemus	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">26</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">13</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">20</td> </tr> </table>	+:	26	-:	13	0:	20
+:	26						
-:	13						
0:	20						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Gunnar Beck, Marek Belka, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Gilles Boyer, Francesca Donato, Derk Jan Eppink, Engin Eroglu, Markus Ferber, Jonás Fernández, Frances Fitzgerald, José Manuel García-Margallo y Marfil, Luis Garicano, Sven Giegold, Valentino Grant, Claude Gruffat, José Gusmão, Enikő Győri, Eero Heinäluoma, Danuta Maria Hübner, Stasys Jakeliūnas, Othmar Karas, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtzos, Aurore Lalucq, Philippe Lamberts, Aušra Maldeikienė, Pedro Marques, Costas Mavrides, Jörg Meuthen, Csaba Molnár, Siegfried Mureşan, Caroline Nagtegaal, Luděk Niedermayer, Piernicola Pedicini, Lídia Pereira, Sirpa Pietikäinen, Dragoş Pîslaru, Evelyn Regner, Antonio Maria Rinaldi, Alfred Sant, Joachim Schuster, Ralf Seekatz, Pedro Silva Pereira, Paul Tang, Irene Tinagli, Ernest Urtasun, Inese Vaidere, Johan Van Overtveldt, Stéphanie Yon-Courtin, Marco Zanni, Roberts Zīle						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Manon Aubry, Patryk Jaki, Eugen Jurzyca, Maximilian Krah, Ville Niinistö, Mick Wallace						

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

26	+
GUE/NGL	Manon Aubry, José Gusmão, Mick Wallace
NI	Piernicola Pedicini
PPE	Frances Fitzgerald, Sirpa Pietikäinen
RENEW	Billy Kelleher
S&D	Marek Belka, Jonás Fernández, Eero Heinäluoma, Aurore Lalucq, Pedro Marques, Costas Mavrides, Csaba Molnár, Evelyn Regner, Alfred Sant, Joachim Schuster, Pedro Silva Pereira, Paul Tang, Irene Tinagli
VERTS/ALE	Sven Giegold, Claude Gruffat, Stasys Jakeliūnas, Philippe Lamberts, Ville Niinistö, Ernest Urtsun

13	-
PPE	Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Markus Ferber, José Manuel García-Margallo y Marfil, Enikő Györi, Danuta Maria Hübner, Georgios Kyrtzos, Aušra Maldeikienė, Siegfried Mureşan, Lídia Pereira, Ralf Seekatz, Inese Vaidere
RENEW	Dragoş Pîslaru

20	0
ECR	Derk Jan Eppink, Patryk Jaki, Eugen Jurzyca, Johan Van Oortveldt, Roberts Zīle
ID	Gunnar Beck, Francesca Donato, Valentino Grant, Maximilian Krah, Jörg Meuthen, Antonio Maria Rinaldi, Marco Zanni
PPE	Othmar Karas, Luděk Niedermayer
RENEW	Filles Boyer, Engin Eroglu, Luis Garicano, Ondřej Kovařík, Caroline Nagtegaal, Stéphanie Yon-Courtin

Kasutatud tähised:

+ : poolt

– : vastu

0 : erapooletu